

[סגור חלון](#)

מהי פוליסת סחר רכב - ומהן הבעיות במקרה של תאונת דרכים?

הפוליסה שמקובלת במוסכים, מכוני בדיקת רכב ויבואני מכוניות מבטחת את הנוהגים בכלי רכב רבים לצורך עבודתם - אבל הכיסוי הביטוחי אינו אוטומטי, בלשון המעטה? מה פסקו בתי המשפט בנושא? מדריכים בתחום

ג'ון גבע 13/4/16

פוליסת סחר היא פוליסה ייחודית, אשר מקובלת בעיקר בקרב עוסקים בסחר בכלי רכב כגון מוסכים, מכוני בדיקה של כלי רכב, יבואני רכב ועוד עסקים שונים שבהם מתקיים שימוש יומיומי בכלי רכב רבים. מדובר בפוליסה שאינה מוגבלת לשימושם של כלי רכב מסוימים.

פוליסה מסוג זה מאפשרת לעובדים לנהוג בכלי הרכב השונים אשר נמסרים לעסק, מבלי שיהיו תלויים בקיומו של ביטוח חובה (המכסה זקי גוף) או ביטוח רכוש אשר יכסה את השימוש ברכב מסוים.

עם זאת, פוליסת סחר מגבילה את השימוש המכוסה לשימוש בכלי רכב למטרות סחר בלבד. לעתים קרובות, במקרה שתרחש תאונה שבה מעורב רכב אשר מבטח בפוליסה מסוג סחר רכב, יבדקו בקפידה הנסיבות כדי לבחון האם הרכב נפגע בעת תאונה פרטית, או בעת נסיעה ברכב לשם סחר או שתנאי מהותי בתנאי הפוליסה לא התקיים. נתאר מקרים שבהם התמודד בית המשפט עם תנאי הפוליסה הייחודית.

א' היא סטודנטית שנפגעה בתאונת דרכים כאשר נסעה מהמכללה שבה למדה לביתה. הרכב היה נהוג בידי חברתה אשר נהגה במהירות גבוהה, וכתוצאה מכך שניים מגלגלי הרכב עלו על שפת הכיכר שאותה חצו. הרכב התנגש במעקה, התהפך והתגלגל כלפי מטה במורד הרחוב. כתוצאה מכך נחבלה א' קשות בכל חלקי גופה. בעת התאונה נכח ברכב סטודנט נוסף, שישב מאחור.

א' הגישה תביעה לפיצוי בגין זקי גוף בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 ("חוק הפלת"ד"). בהתאם לחוות-דעת של מומחים רפואיים מטעם בית המשפט, נקבעה ל-א' נכות רפואית משוקללת בשיעור של כ-40%. א' טענה כי בעת התאונה הייתה פוליסת ביטוח חובה מסוג סחר רכב למכונית שבה הוסעה, ולכן חברת הביטוח היא זו שצריכה לשאת בנזק שאירע לה. חברת הביטוח טענה כי הרכב נפגע בעת תאונה פרטית, ולא בעת נסיעה לשם סחר, ולכן אין תחולה לפוליסת ביטוח הסחר שהוצאה על-ידיה במקרה זה ולא קמה לה חובה כלפי א'.

בית המשפט הדגיש כי תכלית "פוליסת סחר" הינה לאפשר לעוסק בסחר בכלי רכב ו/או לעובדיו לנהוג לצורך עבודתם בכלי הרכב הנכנסים ויוצאים מהמאגר העסקי. לדבריו של בית המשפט: "הצורך שעליו באה פוליסה כזאת לענות הוא צורך עסקי בלבד". עם זאת קבע בית המשפט כי בנסיבות המיוחדות של מקרה זה מכסה פוליסת ביטוח הסחר את התאונה, מאחר שהוכח כי מטרת הנסיעה המוצהרת בשעת התאונה הייתה "בדיקת הרכב ובחינתו" ולכן זהו שימוש עסקי. בית המשפט קבע כי ישנה זיקה עסקית הואיל והיה מדובר ברכב שייעודו ותכליתו היה להיות חלק מהמלאי העסקי, ולכן התמלאו כל היסודות והתנאים המצטברים לקיומה של פוליסת ביטוח סחר תקפה בעת התאונה. לפיכך קיים כיסוי ביטוחי תקף במסגרת "פוליסת סחר", שהונפקה על-ידי חברת הביטוח. לאור זאת קבע בית המשפט כי הנסיעה שבה אירעה התאונה הייתה מבטחת על-ידי פוליסת ביטוח חובה וביטוח סחר של חברת הביטוח, וחייב את חברת הביטוח לשלם ל-א' פיצוי בגין זקי הגוף, הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

איפה ישב המלווה?

במקרה אחר, חברת מוסכים המספקת שירותי רכב הגישה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור בעקבות פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי, אשר דחה את תביעתה נגד חברת הביטוח לקבלת תגמולי ביטוח. בתחילה הגישה חברת המוסכים תביעה בבית משפט השלום נגד חברת הביטוח אשר ביטחה את רכבה, בעקבות מזק שנגרם לרכב שבבעלותה בתאונת דרכים ואשר חברת הביטוח סירבה לשלמו בנימוק "היעדר כיסוי ביטוחי". חברת המוסכים הייתה מבוטחת ב"פוליסת סחר", אשר נועדה לאפשר כיסוי ביטוחי לחברה לגבי כל כלי הרכב אשר ברשותה. על-פי תנאי פוליסת סחר רכב, שהייתה ברשות החברה במועד התאונה, רק האדם אשר שמו צוין במפרט הפוליסה רשאי היה לנהוג ברכבה של החברה ("הנהג המורשה"), וכן כל אדם הנהג ברשות החברה ומלווה על-ידי הנהג המורשה.

בשעת התאונה נהג ברכב שבבעלות החברה עובד של החברה, ואילו הנהג המורשה נהג ברכב אחר אשר נסע בקרבתו. כאמור, לפי תנאי פוליסת הסחר העובד צריך היה להיות מלווה על-ידי הנהג המורשה ששמו נקוב בפוליסת הסחר. האם ליווי ברכב אחר יכוסה על-פי תנאי הפוליסה הנ"ל?

חברת המוסכים טענה בתביעתה כי הנהג המורשה אינו חייב ללוות את העובד בתוך הרכב, והעובדה שהיה מחוץ לרכב בשעת התאונה לא משפיעה לעניין החבות בהתאם לפוליסה. בית משפט השלום דחה טענה זו של חברת המוסכים, וקבע כי הפרשנות הסבירה היחידה היא שהנהג המלווה חייב להיות לצד הנהג באותו רכב, שכן אחרת אין כל ערך למושג ה"ליווי" המוזכר בפוליסה. נקבע כי מטרת הליווי הינה שהמלווה יישב במושב הקדמי לצד הנהג, ובמידת הצורך אף יתערב בנהיגת הנהג ויזהירו בפני הסכנה המתקרבת. בית משפט השלום דחה את תביעתה של החברה, אך קרא לחברת הביטוח לתקן את הפוליסה ולהוסיף בצורה ברורה את התנאי שנהג מלווה יהיה לצדו של הנהג באותו רכב.

חברת המוסכים לא השלימה עם תוצאות פסק הדין והגישה ערעור לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור, אימץ את פסיקת בית משפט השלום וקבע כי כל פרשנות המאפשרת למלווה להיות מחוץ לרכב, סותרת את כוונת הפוליסה ומטרתה. בעקבות דחיית ערעורה, הגישה חברת המוסכים בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, וטענה כי זהו מקרה יוצא דופן אשר מחייב התערבות מטעם העליון. לטענתה, ישנה חשיבות עקרונית לסוגיית פרשנות פוליסת ביטוח מסוג "פוליסת סחר" לכלל ציבור המבוטחים בפוליסה זו. לדבריה, יש לפרש את נוסח הפוליסה כך שגם ליווי חיצוני, הכולל קשר עין עם הרכב, עונה על דרישה זו. החברה הדגישה כי כל עוד יש קשר עין ויכולת שליטה אמיתית על מיקומו של הרכב המבוטח, אין כל חשיבות למיקומו של המלווה ותכלית הפוליסה מתקיימת.

בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור, והדגיש כי התנועה בכביש אינה בשליטת שני כלי הרכב, ולכן קשר עין עלול להיקטע במהירות כשנכנס רכב אחר בין השניים או כשאחד מהם עבר רמזור והאחר לא הספיק. העליון קבע כי ליווי מחוץ לרכב אינו עונה להגדרת "מלווה", הואיל ומדובר בפוליסה ייחודית מסוג סחר רכב. הודגש כי דרישת הליווי בפוליסה מסוג זה נועדה להבטיח פיקוח על נהג שאינו הנהג הרשום בפוליסת הביטוח, ואף לצמצם את מספר הנהגים הנוהגים בכלי הרכב של החברות המבוטחות בפוליסת סחר.

הכותב הוא מומחה בביטוח ונזיקין, הבעלים של משרד עורכי דין ג'ון גבע ומשמש, בין היתר, כיועץ המשפטי לחברי לשכת סוכני הביטוח.